1940 ий 27 МАЙ №49 (662) Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

24-ше майыште „Комсомольская Правдалан" 15 ий темын

ВЛКСМ ЦК-н приветствийже

ВЛКСМ Центральный Комитет „Комсомольская Правдан" 15 ияш юбилейже кечын газетын чыла лудшыжо, корреспондентше да сотрудникше-шамычым приветствоватла.

„Комсомольская Правдам" миллион дене советский рвезе да ӱдыр-шамыч коллективный пропагандист, агитатор да коммунизм верч кучедалмашке молодежным организоватлыше семын налат.

Пусть ончыкшымат „Комсомольская Правда" чарныдегеч молодежым большевистский партий да тудын Центральный Комитетше йыр чумыра, Ленин-Сталин партийын великий пашажлан беззаветно преданный лияш коммунистический духеш самырык поколенийым воспитатла.

ВЛКСМ Центральный Комитет.

ПРИНИМАТЛЫМЕ РЕШЕНИЙ-ШАМЫЧЫМ ТӰРЫС ШУКТАШ

Мемнан большевистский партий да лично Сталин йолташ эреак туныктевыт да туныктат: пашаште эн тӱҥжӧ—тиде кадрым подбиратлымаш да исполненийым проверитлымаш. Кунам приниматлыме чапле решений-шамычым, кузе шуктен толмым эреак тергат гын, кеч могай пашаштат сай успехыш шуаш лиеш. Эн ондак партий ден правительствын решенийыштым тӱрыс шуктышаш верч чот пашам ыштыман. Но тидеч посна шке приниматлыме решений-шамычымат тӱрыс шуктышаш верч кучедалман.

Кузела вара мемнан республикыштына посна комсомольский организаций-шамыч приниматлыме решенийыштым шуктен шогат? Кузела практический паша дене увязыватлат?

Южо комсомольский организацийысе комсомолец-шамыч приниматлыме решенийыштым уло кумылышт дене шукташ тыршат да шуктат. Комсомольский собранийлаште решенийым шуктымо нерген эреак посна ен шамычын отчетыштым колыштыт.

Теве Марийский АССР Верховный Совет президиум пеленсе комсомольский организаций (секретарьже Мосолова йолташ) приниматлыме решений-шамыч кузе шукталтмым комсомольский собраний еда терга. Посна комсомолец-шамычын поручений шуктымо нергеныт эреак контролироватла. Садланак кеч могай решеният тӱрыс шукталтеш. Тыгай комсомольский организаций Йошкар-Олаште икте велэ огыл, ятыр уло.

Сернурский педагогический училище пеленсе комсомольский организаций (секретарьже Таныгина йолташ) приниматлыме решений-шамыч шукталтмым эреак терга. Посна комсомолец-шамычын поручений шуктымышт нерген отчетым комсомольский собранийеш колыштыт.

Але налаш Сернурский районысо „Мопр" колхоз пеленсе комсомольский организацийым (секретарьже Куклин йолташ). Шошо ага пашашке лекме деч ончычын комсомольский собранийыште пырчан культурым 6 кечыште ӱден пытараш манын решенийым лукталын ыле. Тиде решенийым шукташ верч комсомолец-шамыч чыла молодежым да колхозник-шамычым мобилизоватлен моштенып. Колхоз пырчан культурым ончыктымо срокышто ӱден пытарыш. Комсомолец-шамыч пашаште примерым ончыктышт.

Но южо первичный комсомольский организаций-шамыч решенийым приниматлат мондат, тудым огыт терге. Тиде шотышто Микоян йолташ партийын XVIII с'ездыштыже пеш сайын каласен:

„Шуктымаш дене обеспечитлалтдыме чапле решений—тиде ярашке лӱймаш".

„Красный Восток" колхозысо (Ново-Тор'яльский район, Кукмаринский сельсовет) комсомольский организаций (секретарьже Царегородцев йолташ) шошо агалан ямдылалтме жапыште решений почеш решений-шамычым луктеден, но ик решеният шукталтын огыл. Комсомолец-шамыч решенийым шукташлан мобилизоватлалтме олмеш, кӱлеш ок кӱл паша дене занимаатленыт.

„Кожланур" колхозысо (Сернурский район) комсомольский организацият (секретарьже Тимофеев йолташ) приниматлыме решений-шамычым илышыш пеш начар пурта. Посна комсомолец-шамычын поручениеныштым шуктен толмыштым огыт терге.

Тыгай пример-шамычым республикысе моло комсомольский организацийлаштат ончыкташ лиеш.

Молан вара южо первичный комсомольский организаций - шамыч приниматлыме решенийыштым пытарак начар шуктат? Тидым икте дене гына каласаш лиеш—ВЛКСМ райком-шамыч да горком кӱлеш семын комсомольский организаций-шамычым огыт контролироватле. Райкомоллашке да горкомышко колты ю первичный комсомольский организаций - шамычын протоколыштым да приниматлыме решенийыштым огыт терге, анализым кӱлеш семын пумашышт уке.

Райкомол-шамыч да горкомоллан кӱшнӧ ончыктымо ситыдымаш-шамычым пытарашлан, первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт да заместительышт дене пашам путырак чот ышташышт кӱлеш. Месташке лекмышт годым, тиде вопрослан, посначак кугу вниманийым ойыршаш улыт.

Мутат уке, кунам ВЛКСМ райком-шамыч да горком первичный комсомольский организаций-шамычын пашаштым утларак контролироватлаш тӱҥалыт гын, нуно приниматлыме чапле решенийыштым тӱрыс шукташ тӱҥалыт.

Социалистический Труд Герой-шамычлан ешартыш отличий знак-шамыч нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Социалистический Труд Герой званий нерген действоватлыше Положенийым ешарыме да развиватлыме шот дене, Социалистический Труд Герой званийым удостоитлалтше граждан-шамычым поснак отличатлышаш верч:

1. „Серп и Молот" шӧртньӧ медальым учредитлаш. Тудо вич мучашан звезда форман, покшелныже сорла ден чогытан, вес могырешыже „Герой Социалистического Труда" манын возыман лиеш.

2. „Серп и Молот" шӧртньӧ медаль дене Социалистический Труд Герой-шамыч награждатлалтыт.

3. „Серп и Молот" шӧртньӧ медаль Социалистический Труд Геройлан ик жапыштак Ленин орден дене да СССР Верховный Совет Президиумын Грамотыжо дене вручитлалтеш.

4. „Серп и Молот" шӧртньӧ медальын сӱретшым да тудын описанийжым утвердитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель
М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 22 май.

ВЛКСМ ОБКОМЫШТО

Кодшо кечылаште ВЛКСМ обком бюрон заседаниешыже кокым шо Всесоюзный физкультурник кечылан ямдылалтме нерген вопросым обсуждатлыме да решенийым приниматлыме.

ВЛКСМ райком-шамыч 10 июнь марте районный центрлаш комсомольско-физкультурный актив собранийым эртарышаш улыт, а первичный комсомольский организацийлаште 15 июнь марте осоавиахим организаций-шамыч дене пырля собранийым эртарыман. 15 июнь марте ВЛКСМ райком-шамычлан колхозный физорг-шамыч дене семинарым эртараш предложитлыме.

Несоюзный молодежь да комсомолец-шамыч коклаште военно-физкультурный пашам эша утларак саемдашлан, ВЛКСМ райком-шамычлан да горкомлан ВЛКСМ обком бюро практический мероприятий-шамычым наметитлен.

Тиде бюроштак Марийский АССР Совнарком пеленсе физкультура ден спорт комитетын Йошкар-Олаште физкультурник кече эртарышаш планжым утвердитлыме.

Пашам сай ыштымыжлан выставкыш миен

Потехин Николай Петрович ынде 6 ий Моркинский район, Коркатовский сельсоветысе „У вий" колхозышто бригадирлан ышта. Тудо шке пашашкыже честно да добросовестно относитла. Колхозник-шамыч кунам, могай пашам мыняр процентлан темымышт нерген Потехин йолташ эрлашыжымак чыла раш каласен пуа.

Тудо учет пашаште велэ огыл, тугак агромероприятийым шарыме пашаштат активно участвоватла. Потехин йолташын инициативыже дене тений термический способ дене ик гектареш шыдаҥым протравитлен ӱдымӧ да тиддеч посна шуко яроризироватлев ӱдымӧ.

Потехин йолташым, пашам честно да добросовестно ыштымыжлан „У вий" колхоз 15 май гыч Всесоюзный ял озанлык выставкышке, экскурсийыш колтен.

И. Саин.

Йоча творчествым ончымаш городской олимпиадын участникше-шамыч. Снимкыште (шола гыч пурлашке) первый ряд: С. Тургенева, Р. Кулагина, М. Жуков да Т. Колеснина. Кокымшо ряд: В. Мещерякова, М. Шульякова, Р. Коровина, Г. Едунова да Т. Добрынина. Нуно украинский „гопак" танецым исполнитленыт.
Фото Чуушуков-шамычын.

Ронго средний школысо 6-шо „Б“ классын ударницаже Нина Ковальчукова ден отличницаже Рита Цепелева кодшо ийын 67 грамман паренге гыч 16 килограмм паренгым онченкуштеныт. Тений нуно шке пашаштышт эше кугу успехым шуэныт.

Снимкыште: Ковальчукова ден Цепелева шке парникышт воктене.

Фото М. Чуршуковын.

Комсомольский организацийын отчетшо

Пектубаевский районысо Чирки средний школа пелен 1938 ийыште 5 комсомолец дене комсомольский организацийым почыч. Секретарьлан отличник Фроловым сайлышт. Тудо ты пашашке уло вийже дене пиже да комсомольский организацийыште пашам сай шындыш. Кызыт комсомольский организацийыште 45 комсомолец шотлалтеш.

Тиде тунемме ийыште 15 комсомольский собраний лие. Собранийыште ВЛКСМ ЦК Х пленумын решенийжым прорабатыватлыме. Пионерский вожатый да октябрят дене руководитель-шамычын отчетыштым колыштмо, адак посна комсомолец - шамычын дисциплинышт ден успеваемостьыштым обсуждатлыме. 8-ше классыште тунемше комсомолец Чермазовын 2-шо чырыкыште 2 „плохо“ отметкыже ыле. Комсомольский организацийын полшымыжо дене Чермазов шке ситыдымашыжым тӧрлатыш, сайын тунемаш тӱҥале. Тыге 13 ученик-шамычлан полышым пумо.

Комсомольский организаций политико - воспитательный пашамат начар огыл ышта. Шестидневкыште 2 гана политинформаций эрталтын. Ты пашаште Иванов, Ведякин, Игнатьев активно участвоватленыт.

Сай паша дене пырля начар пашамат ончыктыде ок лий. ВКП(б) историйым 45 комсомолец гыч 6 гына изучатлат. Комсомольский собранийыште самокритика ситышын огыл. Шукерте огыл комсомольский организацийын отчетшым Чирки колхоз пелене первичный парторганизаций колышто да ончыкылык пашажлан указанийым ыштыш.

П. Державин.

ЙОШКАР АРМИЙЛАН ЧАПЛЕ ПОПОЛНЕНИЙЫМ ПУЭНА

Юринский районышто пытартыш жапыште допризывник-шамыч дене паша ыштымаш ятырак саемын. Нунылан апрель-майтылзылаште 123 докладым лудмо. „Комсомол ден Йошкар Армий“, „СССР Верховный Совет Кудымшо Сессийын итогшо“ да моло тема дене докладым допризывник - шамыч кугу куанымаш дене колыштыныт.

Районысо чыла допризывник-шамыч призывым тӱрыс ямдылалт шуын, достойно вашлийшаш верч социалистический соревнованийыш ушненыт. Нуно призывым ныл оборонный значоклан нормым сдатлен вашлийыт. Допризывник-шамыч предприятийлаште, колхозлаште, учреждений лаште паша ыштыме годым стахановский образецым ончыктат.

Шошо ага жапыште „Комбайн“ колхозын допризывникше Петр Капустин ик лемехан плуг дене кок нормым куралын. Тиде колхозысо допризывник - комсомолец С. Рямзаев йолташын полеводческий бригадыже шошо ага пашам эн ончыч пытарен.

Липовский сельсоветысе „Волга“ колхозын допризывникше - шамыч А. Варенчиков ден В. Кузьминов куралмаште паша нормым 150—170 процент марте темен шогеныт.

„Пролетарий“ колхозын председательже допризывник К. Крылов йолташ районышто эн ончыч ӱдымашым пытарен.

Маркожтрестын комсомолец-допризывникышт И. Зотин, А. Зотин, М. Зотин йолташ-шамыч нормым 300 гыч 350 процент марте темен шогат.

ВЛКСМ райком допризывник-шамыч дене эреак пеҥгыде кылым куча. Военно-учебный пунктысо 40 допризывник колхозный масса коклаште пашам ыштат. Тышан автодельный, связь, пулемет тунеммаш кружокым организоватлыме. Допризывник-шамыч шемер масса коклаште ГТО значоклан массовый норма сдатлымашым организоватленыт. Культурно обслуживатлымаш шотыштат чот полшат.

Допризывник-шамыч коклаште 95 процент грамотный улыт. Кодшыжат тунемыт.

Районышто допризывник-шамыч коклаште И. В. Сталин йолташын биографийжым да „ВКП(б) историй краткий курсым“ изучатлымаш сайын шындалгын.

Шушаш жапыште призывлан ямдылалтмашке чыла активным мобилизоватлен, пашам эшеат саемдашна кӱлеш.

Нимогай сомнений деч посна смело каласен кертына: ме призывым сайын ямдылалт шуын вашлийына. Йошкар Армийлан чапле пополненийым пуэна.

М. Галин,

ВЛКСМ Юринский райкомын секретарьже.

Шке решенийжым огеш шукто

Ронгинский районысо „Ӱжара“ колхоз пеленсе комсомольский организаций март тылзе мучаште колхозын шошо агалан ямдылалтмыже нерген собраниеш колыштмо. Кажне комсомолецлан поручений пуышт.

Комсомолец И. Рябчиков йолташлан ял озанлык инвентарьым проверитлаш кӱштышт. Но тудо комсомольский поручений шуктен огыл. Садлан шошо агашке колхоз ямдылалте лекте. Шошо аган первой кечыштыжак имне кичкаш сбруй ситен огыл. Машина-шамычым ачалыме огыл улмаш. Сеялкым ӱдаш тӱҥалмеке иже тӧрлатыме.

Комсомолец А. Никитинлан шошо ага жапыште газетым йӱкын лудмашым эртараш да пырдыж газетым лукташ поручитлыме ыле. Но тудо нимат ыштен огыл.

Комсомольский организацийын секретарьже С. Якиев йолташ пашам начар ышта. Ынде кок тылзе годсек собраний лийын огыл.

Т. Таныгин.

ВЛКСМ УСТАВЫМ ШУКТЫМАШКЕ КУГУРАК ВНИМАНИЙЫМ

Ленинско - Сталинский большевистский партий шке героический историйже мучко большевизмын основной организационный принципшым — демократический централизмым, кӱкшӧ сознательный дисциплиным, партий кӧргыштӧ единый воля ден действийым пеҥгыдемдышаш верч виян кучедалын. Нине принцип-шамыч партий уставыш пурталтыныт да нуно партийын основыжо улыт.

Ленинско - сталинский комсомол партийын верный помощникше лийын шке членже коклаште ВЛКСМ уставым шуктышаш верч ответственность чувствым воспитатла, комсомольский илышын организационный вопросшылан вниманийым кугуракын ойыраш лан туныкта.

Партийын XVIII с'ездыште выступатлымыже годым Жданов йолташ ойлен: „мемнан государственный ден хозяйственный строительствыште комсомолын рольжым виягдаш да тидым партий уставыште отразитлаш жап шуын“.

ВКП(б) уставыш „партий ден комсомол“ разделым пуртен, шке верный помощникшылан могай доверийым ыштымыжым, партий раш ончыктен.

XVIII партийный с'ездын исторический решенийже дене да ВКП(б) Центральный Комитетын решений же-шамыч дене вооружитлалтше Марийский республикысе комсомол государственный ден хозяйственный пашаште кугун ыштен. Комсомол — тӱрлӧ государственный деятельностьын школжо улеш.

XVIII партийный с'ездын решенийжым илышыш пурташлан, комсомол шке организационный мощьшым пеҥгыдемдышаш. Организационно кечын шоныман вопросын успехшат сай лиеш.

Куженерский районысо комсомольский организаций-шамыч XIX областной партийный конференций ден ВЛКСМ Маробком V пленумын решенийжым шуктен, шошо ага жапыште ятыр пашам ыштат.

Шошо ага жапыште район мучко 240 еҥ агитатор ден чтец-шамыч пашам ыштеныт. Комсомолец-шамыч пашаште социалистический соревнованийым шарымаште инициатор лийныт. „Труженица“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Костромин йолташ социалистический соревнованийым звена ден бригада коклаште кумдан шарен, шошо агам 5 кечыште пытарен. „Чашкер“ колхозышто (секретарьже Мамаев йолташ) молодежно-комсомольский звеном организоватлыме. Звеневод Макматова йолташ пашашке телымак кӱлеш семын пижын. Шке участкыштыже лум кучымашым ыштыме ыле, 38 центнер ломыжым да 59 центнер какйык терысым погымо. Ӱдымаште агротехнический правилым илышыш тӱрыс пуртымо. Макматова йолташын звенож о тений гектар гыч 30 центнер икияш шурным, 150 центнер паренгым да 5-6 центнер йытын мушым налшаш верч кучедалеш.

Оршанский районышто шошо ага годым социалистический соревнованийыште ончылно Мансуров йолташын тракторный бригадыже лийын. Мансуров йолташ комсомольский группышто групорглан ыштен, комсомолец-шамыч коклаште воспитательный пашам сайын ыштен шоген. Тудын бригадыже ик аварий деч посна пашам ышта.

Мансуров йолташ кызыт кум прицепщик-шамычым трактористлан ямдыла.

Оршанский МТС-ын 6-шо тракторный бригадын трактористше комсомолец А. Лежнин ЧТЗ трактор ден 10,8 гектар олмеш 22,2 гектарым куралеш.

„Йошкар Орша“ (секретарьже Рябинин), „Индустрия“ (Загайнов), Тельман лӱмеш (Чеаганов) колхоз пеленсе комсомольский организаций-шамыч шошо агаште листовкым луктыныт, чӱчкыдын газета журналым лудыт.

„Аврора“ колхозысо комсомолец-шамыч (Горно-Марийский районысо) шошо ага эртарымаште кугун полшеныт. Комсомолец-шамыч посна участкылашке пеҥгыдемдыме улыт. Колхозышто агитмассовый пашат сайын шындалтын.

Туге гынат ятыр организаций-шамычын пашашт але начар. Шукерте огыл ВЛКСМ Йошкар-Олинский райкомын пленумжо эртыш. Пленум оборонно-массовый паша нерген вопросым обсуждатлыш. Но пленум пеш начарын эртыш. Погынышко 20 комсомольский организацийын секретарьышт гыч 1 еҥ гына выступатлен. Пленум член кокла гыч 18 еҥ олмеш 11 еҥ гына толын. Туге гынат посна пленум член-шамычын недисциплинированностьышт ок обсуждатлалт.

Тиде районысо ВЛКСМ райкомын секретарьже Богомолов йолташ 25-ше апрельыште райком бюро кок член дене эртарен. Оршанский районышто ВЛКСМ райком бюро член-шамыч бюрошко шуко жаплан вараш кодын толыт. Тыгай факт-шамыч ятыр улыт. Нуно комсомольский дисциплиным огыт пеҥгыдемде, а мӧнгешла, лушкыдемдат веле.

(Мучашыже 3-шо стр.)

Йоча-шамычлан—весела канымашым

Йоча-шамычлан культурно да веселан канашлан, кап-кылыштым пеҥгыдемдашлан кеҥежым пеш кугу возможность лиеш. Тидлан нувым организоватлаш кӱлеш. Кеҥеж жапыште пионер отряд живой да увлекательный пашам ыштышаш улеш. Отряд школа лишнысе, параллельно классыште тунемше пионер-шамычым авалта. Кодшо ий Сотнурский, Юринский, Оршанский да моло районыштат, школлаште тунемме ий пытымеке, пионер отряд-шамыч паша ыштымыштым чарненыт. Теният, кодшо ийысла ынже лий манын, отряд-шамычым, кеҥеж жаплан, кызытак вожатый-шамыч дене комплектоватлыман.

Школлаште кодшо отряд-шамыч чыла пионер ден тунемше-шамычым авалтен ок сеҥе. Авалтыдыме-шамыч дене колхоз, школа да клуб пелен форпостым 10 деч шуко йоча-шамыч дене организоватлыман. Форпост группылан, 20—30 йоча-шамыч дене, шелалтеш, группым вуйлаташлан старостам сайлыман. Староста-шамыч председатель форпоста ден вожатый вуйлатымышт дене пашам ыштат. Форпост вожатыйым ВЛКСМ райком, горком утвердитла.

Пионер отрядыштат, форпостыштат тӱрлӧ кружок-шамыч организоватлалтыт: военно - физкультурный, художественный, юннатский да молат.

Пионерский отряд дене форпостын ойыртеммашышт — пионер отряд пионер-шамычым велӧ авалта, а форпост чыла йоча-шамычым; адакшым — отряд угыч пионерыш приниматлен, тыгак исключатлен кертеш, а форпост тидым ыштен ок керт.

Кодшо ий лу дене йоча-шамычын канышыштым живо да интересно эртарыше форпост - шамыч ылыч. Теве Йошкар-Оласе 6 номеран школышто, старший пионервожатый Чернова йолташын вуйлатымыже дене, форпост начар огыл ыштыш. Форпост 50 пионер дене йоча-шамычым авалтен ыле. Форпост пелен сайын оборудоватлыме физкультурный площадкыште тӱрлӧ модыш да соревнований-шамычым эртареныт. Рукодельный кружок да тӱрлӧ любительский группа - шамыч пашам ыштеныт. Нуно тӱшкан чодрашке, олыкышко, энерышке экскурсийым организоватленыт.

Йӱран жапыште паша ышташ кажне форпостлан посна комнатым ойырыман. Пионер отряд ден форпост-шамычын планыштышт тӱрлӧ модыш, экскурсий, художественный литературым обсуждатлымаш, костер эртарымаш, знатный еҥ-шамыч дене вашлиймашым организоватлаш да моло мероприятий - шамычымат ончыктыман.

Йоча-шамыч дене паша ыштымаште антирелигиозный паша кугу верым налшаш. Тыгак художественный воспитанийымат мондыман огыл. Искусство гоч у быт верч агитироватлыман, религийын кодшо косаже ваштареш кучедалман, дружбым пеҥгыдемдыман, класс тушман-шамыч деке ненавистьым воспитыватлыман.

Пионер пӧрт, пионер клуб, детский технический станций-шамыч кеҥеж каныш организоватлымаште методический ден организационный центр лийын шогышаш улыт.

Пионеротряд ден форпостын пашаштышт тӱҥ верым вожатый-шамыч налын шогышаш улыт. ВЛКСМ райком-шамычлан да горкомлан вожатыйлан сай комсомолец-шамычым ойырыман. Нунын дене чӱчкыдын кустлашке совещанийым эртарыман, практически паша ышташ туныктыман.

Йоча-шамычын канышыштым сайын организоватлымаш тунам лиеш, кунам ВЛКСМ райком-шамыч, горком, калык туныктышо орган-шамыч, тиде пашашке массым мобилизоватлен кертыт. Чыла тиде пашаште тӱҥжӧ—подлинный инициативым проявитлымаш.

Ф. Бахтин,
ВЛКСМ Обкомын школьный молодежь ден пионер отдел вуйлатышын заместительже.

„Отлично" да „хорошо" отметкылан сдатленыт

24 май. Таче испытанийын тӱҥалмыжлан 4 кече. 5-ше классыште тунемше-шамыч пайрем вургемым чиен школа воктене мутланат, воштылыт. Нуно таче руш йылме дене испытанийым сдатлаш тӱҥалыт.

9 час шумеке, звонок почеш чыланат яндар волгыдо классышке пурен шинчыч. Классышке руш йылме дене туныктышо Охотникова да ассистент толын пурышт. Тунемше-шамыч шыргыжалын, кынел шогалын нуным саламлышт.

— Йоча-шамыч, те таче руш йылме дене письменный испытанийым кучаш тӱҥалыда. Ончычшым мый диктантын содержанийжым лудын пуэм, сайын колыштса,—ласкан пелештен, Мария Михайловна диктантым лудаш тӱҥале. Тунемше-шамыч ик гана лудын пумым сайын колыштычат, возаш тӱҥальыч.

Тунемше-шамычын пашаштым туныктышо ден ассисент проверятлен лектыч. Пашан результатше тыгай: 37 тунемше гыч 14 „отлично", 15 „хорошо" да молыжо „посредственно" отметка дене сдатленыт.

Тиде классыште, тыгай результатым шуаш Мария Михайловна шуко вийжым пыштыш, шкенжын 22 ий туныктымо пашаште мастарлыкшым кучылто. Классыште тудын полшымыж дене 13 номер пырдыж газетым лукмо, чӱчкыдын беседым эртарен, тунемше-шамычын ачашт-авашт деке коштын.

С. Шишкин,
Куженерский район, Тумьюо-Мучашский неполный средний школа.

ВЫПУСКНИК-ШАМЫЧ

Звонок марте жап але ятыр уло. Но коридорышто ученик-шамычын веселан мутланымышт, воштылмышт раш шокта. Нуно испытанийым эртарымышт нерген кутырат.

— Мый,—манеш 3 „В" классын ученицаже Нюра Вязникова,—кодшо письменный испытанийыште изиш волноватлышым, выпускной испытаний нелӧ лиеш шонышым.

— Мый гын, тыге манам: испытанийлан сайын ямдылалтынат гын, волноватлыде отвечатлыман,—ойла Нюран йолташыже Таня.—Мый кодшо письменный пашам „отлично" отметкылан возенам.

3-шо „Б" класс ончылно поснак кугу куанымаш. Кузе от куане. Вет нуно тений училищым пытарен, туныкташ каят. Народный учитель лийын, самырык поколенийым воспитатлаш—могай почет.

— Педучилищым тунем лектын, мый Куженерский районыш паша ышташ каем,—ойла Г. Пирогов.

— Мыят Йошкар-Олинский районыш сельский школыш каем,—кугешненрак пелешта Миша Белоусов.

Тыге ученик-шамыч ятыр мутланышт. Звонок лиймеке классыш пурен, парта коклашке шинчыч. Таче 3 „Б" классыште руш йылме дене устный испытаний. Преподавательница Анна Федоровна Данилова ден ассистент Ефросиния Григорьевна Софронова толын пурышт. Испытаний тӱҥале.

Анна Федоровна Гера Желонкиным, Гурьян Пироговым, Женя Желонкиным отвечатлаш ӱжеш. Нуно билетым налын ответым ямдылат. Икмыняр минут гыч Гера пелештыш:

— Мый ямде улам.

Тудо марксизм-ленинизм классик-шамычын йылме нерген ойлымыштым да глаголын видше-шамыч нерген чыла сайын каласкалыш.

Женя Желонкин, Нина Санникова, Шура Малышева отлично сдатлышт.

Испытаний пытымеке педучилище директор Н. И. Героев йолташ увертарыш:

— Таче испытаний поснак сайын эртен. 31 еҥ гыч 6 еҥ „отлично", 20 еҥ „хорошо" да 5 еҥ гына „посредственно" отметкылан сдатленыт.

Ив. Литвин.
Йошкар-Ола, Педучилище.

ВЛКСМ УСТАВЫМ ШУКТЫМАШКЕ КУГУРАК ВНИМАНИЙЫМ

(МУЧАШ)

Звениговский, Ронгинский, Торъяльский райкомлаштат руководящий активын дисциплиныже начар.

Комсомолец-шамычым воспитатлымаште кугу значенийым комсомольский собраний иметла. Собраний коммунистический воспитаний школа улеш. Комсомол кӧргысӧ паша самоцельный огыл, а государственный ден партийный пашалан комсомолым ямдылымашке виктарыше лийман.

„У ял" колхоз пеленсе комсомольский организаций (Сотнурский район) шке пашаштыже тидым шукта. Секретарь Иванов йолташ пашам план почеш эртара. Собраний регулярно эртаралтеш. Комсомолец-шамычын тӱҥ задачышт собранийыште чӱчкыдын обсуждатлалтеш. Чыла 24 комсомолец-шамыч шошо ага жапыште пасушто пашам ыштеныт. Комсомолка Махова, Александрова йолташ-шамыч паша нормым эртак утыж дене теменыт. Комсомолын инициативыже дене хоровой кружокым организоватлыме. Тений 12 постановка шындалтын. Чыла комсомолец шамыч „Ревзе Коммунист", „Марийская Правда", „Марий Коммун" газетым лудыт. Пырдыж газетым чӱчкыдын луктыт. Колхозышто общественный животноводствым развиватлыме нерген ВКП(б) ЦК ден СССР Совнаркомын пунчалжым обсуждатлымеке, колхозеш ылымше фермым организоватлаш решитлыме.

Сотнурский район Кукморский сельсоветыште комсомолец-шамыч шошо ага годым авангардный рольым налын шогеныт. „Ужара" колхоз (председательже комсомолец Беляков йолташ) сельсовет мучко шошо агам первый пытарен. „Танк" колхозысо Щеглов йолташын бригадыже шошо агаште эн ончылно лийын.

ВЛКСМ Сотнурский райком колхозлаште шошо ага годым полышым пуашлан райцентр гыч 10 активист - комсомолецым колтен. Тылеч посна 16 еҥган агитбригадым организоватлыме ыле. Агитбригада 4 сельсоветым обслуживатлен.

Комсомолын программа ден уставше комсомолец деч шке ударный пашаже дене примерым ончыктен, чумыр молодежым шупшаш обязыватла. Тудо ойла: „комсомольский организацийын пашаштыже активно участвоватлаш, комсомольский собранийлашке аккуратно кошташ, организацийын заданийжым вашке да точно шукташ, чыла тӱҥалме пашам мучашыш шумешке шукташ." (ВЛКСМ устав гыч).

Тиде требованийым ятыр организаций-шамыч огыт шукто. Йошкар-Олинский районысо 20 организацийлаште 160 собраний олмеш, 1940 ийыште 36 собранийым гына эртарыме. „Первая революция", „У корно", „8-е марта", „Большевик", „Заветы Ильича" да моло колхоз пеленсе организацийлаште тений ик собранийымат эртарыме огыл.

ВЛКСМ райком-шамыч первичный комсомольский организаций-шамыч дене оперативно вуйлатыше гын, тыгай нарушений ден уставым шуктыдымаш-шамыч лийын огыт керт ыле.

ВЛКСМ уставым шуктымашым комсомолец - шамычын членский взнос тӱлымыштат раш ончыкта. Членский взносым жапыштыже огыл тӱлымаш—комсомолецын несознательный дисциплиныжым ончыкта. Туге гынат ятыр комсомольский пашаен-шамыч членский взнос погымашым технический пашалан шотлат. Тиде пашашке кӱлеш вниманийымат огыт ойыро. Тыгай пашаен - шамыч коклашке Пектубаевский, Ново-Торъяльский, Косолаповский, Волжский, Оршанский райком-шамычын секретарьыштат улыт. Республикысе 5 районлаште 813 комсомолец 3-4 тылзе членский взносым тӱлен огытыл.

Волжский районышто 60 первичный организаций гыч 1940 ийыште 29 организаций членский взносым йӧршын тӱлен огытыл. Райкомолышто учет ден отчетность пеш лушкыдын шындалтын.

Килемарский районышто 87 комсомолец тений февраль гыч членский взносым тӱлен огыл. ВЛКСМ уставым грубо нарушатлымаш фактат уло. Средний школын учительницаже Шарпатова йолташ тылзееда членский взносым 18 теҥгем тӱлышаш олмеш, 6 теҥге дене веле тӱлен. Райкомолын тошто секретарьже Семенов йолташ финансовый дисциплиным йӧршын лушкартен. ВЛКСМ Маробком бюро финансовый дисциплиным нарушатлымылан Семеновым паша гыч коранден.

ВЛКСМ областной комитет республикысе комсомольский организаций-шамычын пашаштым саемдашлан мерым приниматлен. Комсомольский взнос тӱлымашым тергашлан июнь тылзыште райком-шамыч да горком дене пырля комиссийым организоватла. Чыла первичный комсомольский организацийлаште секретарь-шамыч комсомольский дисциплина да членский взносым тӱлымаш нерген докладым ышташ тӱҥалыт.

П. Желонкин,
ВЛКСМ Маробкомын оргинструкторский отделжым вуйлатышыже.

96

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

ЗАПАДНЫЙ ЕВРОПЫШТО ВОЙНА

Союзник-шамычын увертарымышт

Лондон, 25 май. „Дейли Мейл" газета тыге увертара: германский войска-шамычын ончыко сенген лекмышт дене кок союзный армий коклаште 20 миль наре кумдыкан виш лийын.

„Таймс" газетын военный обозревательжын мненийже почеш, Аррас-Камбрэ районышто кызыт марте лийын шогышо контратака-шамычлан кугун ӱшанаш ок лий, нине контратака-шамыч верысе характеран гына лийыныт. Нине контратака-шамычлан тидланат кугу значенийым пуаш ок лий, вет северыште посна ойыралтше армийлан подкреплениййым колташ француз-шамычлан куштылгак огыл.

Сомма эҥер, Сен-Кантэн гыч тӱҥалын ӱлыкыла, пеш кугу чарак лийын шога. Садлан француз-шамыч северыште улшо армийлан юг гыч, очыни, вашкежак полшен огыт керт.

Британ Юнайтед Пресс агентствын мутшо почеш, немец-шамыч огнеметный танк шамычым кучылтыт. Нуным асбестовый костюмым чийше команда-шамыч виктарат. Нине танк-шамыч путырак писын каен кертыт, да нунын огнеметный аппаратышт орудий дуло семынак ончыко лектын шогат. Тиде аппарат гыч йӱлышӧ жидкость лукталтеш да оралте ӱмбак шыжыктaлтеш. Агентствын сведенийже-шамыч почеш, пытартыш 10 кече жапыште 1400 утла германский танк ден бронемашиным пытарыме.

„Таймс" газета тыге увертара: тенгече Базельыште налме сведений-шамыч почеш, Рейн эҥерын пурла серыштыже да швейцарский граница воктен улшо шуко германский войска-шамычым кызыт северышке кусарыме.

Париж, 25 май. Гавас агентство тыге увертара: „француз - шамыч пуйто Булоньым эвакуироватленыт—манын граница вес велне шарлыше увертарымашым французский сайын информироватлыме военный круглаште опровергатлат. Тенгече кастене француз-шамыч тиде олам кидыштышт кучен шогеныт, да кредалмаш Булонь деч югышкыла лийын шоген манын, ончыктaлтеш".

Париж, 25 май. Тенгече кастене официально тыге увертаралтын ыле: пытартыш кечылаште северыште, тиде шотыштак Камбрэ ден Аррас районлаште лийын шогышо, да Булонь ден Сент-Омер районлашке шумеш шарлыше кугу бой-шамычлан лийын, ме пӱтынь шкенан фронтын кӱрылтдымашлыкшым кызыт мартеат восстановитлен кертын огынал. Истребительный авиаций прикрыватлен шогымо шке функцийжым шуктен, противникын моторизованный да бронетанковый частьлажым успешно лӱйкален.

Таче эрдене тыге увертаралтын: тенгече кас велеш Сомма эҥерыште шкенан позиций-шамычым пенгыдемден улына да тидын годым икмыняр пленныйым налын улына.

Италийын мероприятийже-шамыч

Нью-Йорк, 24 май. (ТАСС). Ассошэйтед Пресс агентствын увертарымыже почеш, Албанийыш итальянский войска шамычым ешарен колтымо. Ынде тушто 70 тӱжем итальянский солдат уло. 22 майыште Италия югославско-албанский границым петырен.

Стокгольм, 24 май. (ТАСС). „Стокгольмс тиднинген" газетын Рим гыч увертарымыже почеш, „Италийыште пробный затемнений да йӱдым воздушный тревога-шамыч адакат лияш тӱҥалыныт. Кугу олалаѕе власть - шамычлан военный положенийым пурташ ямдылалташ шӱдымӧ".

Мальта островышто

Рим, 24 май. (ТАСС). „Трибуна" газета тыге увертара: Английын кучымо Мальта островышто (Средиземный теҥыз) 42 итальянецым арестоватлыме. Итальянец-шамычлан кастен 6 час деч вара урем ыш лекташ чарыме.

Паша дисциплина тӧрланыш

1939 ийыште ВКП(б) ЦК ден СССР СНК-ын „Колхоз-шамычын общественный мландыштым разбазариваний деч аралыме мера-шамыч нерген" пунчалышт колхозышто трудовой дисциплиным пенгыдемдымаште кугу полышым пуэн. Тиде пунчалым лукмо деч ончыч Жданов лӱмеш колхозышто (Куженерский район) пашашке улыжат 52 колхозник гына лектын ыле. А кызыт колхоз пашашке лекде шке пакчаштышт пашам ыштен иленыт. Постановленийым обсуждатлыме деч вара 78 еҥ колхозный производствышто пашам ышташ тӱҥалын. Колхозысо лодырь да трудовой дисциплиным нарушатлыше - шамычлан мучаш лие.

Колхозник - шамыч партий ден правительствын „Колхозлаште общественный животноводствым разввиватлыме мера-шамыч нерген" постановленийым обсуждатлымек, молочно-товарный ден свинотоварный ферма-шамычым организоватлышт. Тыгак „Ял озанлык продукт - шамычым ямдылымаш да налмаш политикыште вашталтыш - шамыч нерген", государствылан муным, овощым обязательный поставка нерген пунчалыштым кугу куанымаш дене обсуждатленыт. Тиддеч вара колхоз 200 чывиге дене фермым организоватлен да овощым шындашлан 1,50 гектар мландым обрабатыватлен ямдылен.

Тений колхоз кӱкшӧ урожай верч кучедалмаште агромероприятийым илышыш тӱрыс пуртен шогыш. Шошо ага жапыште комсомолец М. Шутылев, И. Шутылев да А. Шутылева йолташ - шамыч пасушто эреак читкым эртареныт да 2 номер пырдыж газетым луктыныт. Кызыт колхоз тедысым пасушко лукмашке да майский парым куралмашке паша вийым мобилизоватлен.

М. Хорошавин.

17 БЕСЕДЫМ ЭРТАРЕНЫТ

Кӱшнурский начальный школышто туныктышо (Йошкар-Олинский район) С. А. Охотин ден Таланцев йолташ-шамыч колхозник-шамыч коклаште газетым йӱкын лудыт, беседым эртарат. Нуно шошо ага жапыште 17 беседым эртареныт да кызытат эртарат.

С. Соколов.

Письмоносец колхозник-шамыч коклаште

Кужмаринский почтовый отделенийыште (Ронгинский район) Г. Кукарев ден И. П. Иванов письмоносецлан 10 ий ыштат. Нуно шке пашаштым жапыште да сайын шуктен толыт.

Теве Г. Кукарев газетым подписчик деке жапыштыже шукта. Газета шарыме планымат квартал еда утыж дене темен шога. Тудо апрель тылзыште 476 тенгеаш тӱрлӧ газетлан подпискым поген.

Г. Кукарев йолташым пашам сай ыштымыжлан Ронгинский райпочта ик гана велэ огыл премироватлен.

В. Загайнов.

Нормым сдатлат

„Родина" колхоз пеленсе (Ронгинский район) первичный Осоавиахим организацийын председательже К. И. Загайнов йолташ пашам мошген организоватлен. Организаций пелен оборонный значоклан нормым сдатлаш кружокым почмо. Кружок член кокла гыч шукерте огыл ПВХО значоклан 9 еҥ, ГСО-лан 10 еҥ да ВС-лан 2 еҥ нормым сдатлышт.

П. Бусыгин.

Тунемме ий пытыш. Ынде эҥер тӱрыштӧ колымат кучаш лиеш.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): кокымшо номеран неполный средний школын (Йошкар-Ола) ударникше-шамыч Витя Иванов ден Сережа Старостин колым кучат.

Фото М. Чуршуковын.

Оборонный пашам куанен тунемыт

Элнан обороноспособностьшым кече еда пенгыдемдаш Сталин йолташ ӱжеш. Тиде пашашке чыла шемер массым шупшын шогыман. Комсомол молодежь коклаште оборонно-физкультурный пашам поснак кугун ыштышаш. Тидым Сотнур райцентрысе комсомолец-шамыч рашак умленыт.

Райцентрысе молодежь кугу куанымаш дене автокружокым почо. Кружокын руководительже-шамычлан эн сай шофер-механик-шамычым шупшмо.

Комсомолец - допризывник - шамыч тиде пашаш поснак кугу куанымаш дене пижыч.

Райцентрысе домохозяйка - шамыч дене ПВХО да ГСО кружокым организоватлыме. Кружокышто кызыт 22 еҥ тунемыт.

Тиде районысо „За оборону" колхозыштат оборонно - физкультурный паша сай кая. Осоавиахим организацийыште 70 еҥ членлан шогат.

Е. Матвеев.

Мыланна возат

Пожар ваштареш кучедалме пашам Ронгинский районысо „Ӱжара" колхоз сай организоватлен. Колхоз добровольный пожарный дружиным организоватлен. Пожарный дружиныш комсомолец да активист-шамыч 18 еҥ возалтын.

Кызыт тиде дружина чыла инструментым да пожарный машинам сайын ремонтироватлен шынден. Пожарный дружинын инициативыже дене тений у пожарный машинам налме да 4 этажан вышкым строитлыме.

Т. Таныгин.

Тиде районак Руясолинский сельсоветысе колхозник - шамыч шке суртыштым страховатлат. Шукерте огыл финансист—М. Яранцев тиде сельсоветысе колхозник-шамычын суртыштым ик кечыште 21 тӱжем тенгеашым страховатлен.

Н. Иванов.

Районысо ятыр колхозник-шамыч садоводство дене заниматлаш тӱҥалыныт. „Чевер-Ӱжара" колхоз (Сернурский район) садпакчаш—эҥыж вондым, шоптыр-ондым, олмапум, вишнях чылаже 200 вондым шындыме. Тиде садым Н. Росляков йолташ вуйлата. Колхоз тыгак пакча емыжым ышта. Озымлан парникеш козыштам, ушменым, помидорым да тудеч моло емыж нӧшмым ӱден.

Ф. Шабердин.

Ново-Торъяльский район, Кузнецовский сельсоветысе колхоз-шамычат садоводство шарыщаш верч тыршат. Кодшо ийыште „Чолга-Шӱдыр" колхоз 500 олмапум шынден да „Трактор" колхоз тений 120 вож олмапум шынден. Тыгак Киров лӱмеш колхозат садоводство дене заниматла.

П. Н. Веденькин.

У фермым организоватлышт

Ворошилов лӱмеш колхозышто (Оршанский район, Пуяльский сельсовет) ВКП(б) ЦК ден СССР Совнаркомын „Ял озанлык продукт-шамычым ямдылымаш да налмаш политикыште вашталтыш - шамыч нерген" постановленийым колхозник-шамыч кугу куанымаш дене обсуждатлышт. Колхоз тиддеч вара чыве фермым организоватлыш.

Кызыт тиде колхоз 4 животноводческий фермым иметла.

М. С. Ураков.

* * *

Ново-Торъяльский район, Кузнецовский сельсоветысе „Трактор" колхозат 4-ше фермым организоватлаш пижын. Шукерте огыл инкубатор гыч 50 чывигым выписатлышт.

Тыгак Киров лӱмеш колхоз чыве фермым организоватлашлан 300 тенге ссудым ойырен.

Н. Веденькин.

Отв. редакторын заместительже— *В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—475. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.